

Talajlakó kártevők elleni védekezés dohányban:

Pattanóbogarak: (*Elateridae*) Vetési pattanóbogár *Agriotes lineatus* (Linnaeus) Sötét pattanóbogár *Agriotes obscurus* (Linnaeus) Réti pattanóbogár *Agriotes sputator* (Linnaeus) Mezei pattanóbogár *Agriotes ustulatus* (Schaller)

A pattanóbogarak lárvái – a drótférgek – főként a növények földalatti részét károsítják: megrágják a gyökereket, berágnak a növény gyökérnyaki részébe, de esetenként odvasítják a szárat is. Kártételükkel akadályozzák a növény jó víz- és tápanyagfelvételét. A drótférgek május közepétől június végéig – a fiatal növényekre – nagyon veszélyesek. A több – 2-5 évig – fejlődő pattanóbogarak közül a „kis pattanóbogarak” csoportjába tartozó fajok (a fentiekben felsoroltak ide tartoznak) a legkártékonyabbak. A fiatal lárvák korhadék és humusz-evők, csak fejlődésük utolsó szakaszában károsítják a növényeket. A lárvák a nedvesebb helyeket, illetve az öntözött táblákat kedvelik. A tavasszal, vagy nyáron repülő bogarak nem károsítanak.

Cserebogárfélék: (*Melolonthidae*) Májusi cserebogár *Melolontha melolontha* (Linnaeus) Erdei cserebogár *Melolontha hippocastani* (Fabricius) Pusztai cserebogár *Anoxia pilosa* (Fabricius) Kalló cserebogár *Polyphylla fullo* (Linnaeus).

A cserebogarak lárvái megrágják a dohány gyökerét. A károsítás hatására a növény sárgul, fejlődése leáll, és végül kipusztul. A pajorok kártételét általában az állomány foltokban történő kipusztulása jelzi.

A cserebogarak három, illetve négy éves fejlődésűek. A tojásból kelő fiatal lárvák kezdetben humusszal táplálkoznak, s általában az L₂-es fejlődésűek kezdenek károsítani. Az utolsó lárvastádiumú lárvák okozzák a legnagyobb kárt. Ősszel a talaj mélyebb rétegébe vonulnak, majd tavasszal – a talaj felmelegedése után – jönnek fel a növények gyökérzónájába. Amennyiben túl száraz a talaj, nyáron is mélyebbre vonulnak.

A cserebogarak közül a – hároméves fejlődésű – májusi cserebogár a legelterjedtebb és legveszélyesebb faj.

Védekezés:

- *agrotechnikai*: a rendszeres és jó talajművelés, valamint a gyommentesítés (az előveteményeknél is!) jelentős lehet a populáció csökkentésében.

- *kémiai*: előzetes talaj felvételezés alapján (2-3 drótféreg, pajor/m² előfordulása esetén) **3,0-4,0 l/ha PYRINEX 48 EC (klórpirifosz) teljes felületre** kipermetezve és a talajba bedolgozva, az ültetés előtt 4-6 nappal. Bakháthúzóra szerelt Pyrinex pumpa alkalmazásával **sorkezelésre 2,0 l/ha Pyrinex 48 EC** kijuttatása javasolt 20-40 l/ha vízzel.

Kiültetett palánták védelme:

Vetési bagolylepke *Agrotis segetum* (Denis et Schiffermüller)

A vetési bagolylepke a talajszinten károsító bagolylepkék közül a legjelentősebb, nehezen leküzdhető faj. Lárvája kezdetben a leveleket hámozgatja, majd a gyökérnyaki részt megrágja, vagy teljesen átrágja. A megtámadott növény fejlődésben visszamarad, levele sárgul, súlyos esetben kipusztul. A károsított növények szél hatására kidőlhethetnek. A „mocsospajor” károsítása esetén a talajra simuló leveleken gyakran láthatunk nagy lyukakat vagy karéjozást is.

A kétnemzedékes faj kifejlett lárvai telelnek át a talajban, a lepkék májusban jelennek meg. Ezek utódai jelentenek veszélyt a kiültetett dohányra. (A következő nemzedék a dohányban már kevésbé jelentős, a lárvák általában az őszi kalászosokat károsítják.) A hernyók napközben a talaj felső rétegében a talajrögök között tartózkodnak, s éjszaka jönnek elő táplálkozni. A faj szaporodását a párás, meleg klíma kedvezően befolyásolja.

Védekezés:

- *agrotechnikai*: jó talajmunkával számos lárvét, illetve bábót meg lehet semmisíteni. A hatékony gyomirtással a kártevő számára kedvezőtlen körülményeket teremthetünk.

- *kémiai*: a lepkék rajzásának kombinált varsás szex-feromon csapdával történő nyomon követése, valamint a lárvakelés megfigyelése szükséges a hatékony védekezéshez. A csapdák fogási eredményei alapján 10 db lepke/hét darabszám fölött lárva kártétel várható, így védekezni kell. A fiatal (L_1 - L_2) lárvák május végén, június elején jelennek meg. Védekezésre ajánlott a **PYRINEX 25 CS 1,5-2,0 l/ha** dózissal **teljes állománykezelésre**, 500-600 l/ha vízzel, alacsony nyomáson az alkonyati órákban kipermetezve. A bakhát művelőre szerelt Pyrinex pumpával a sorkezelés is hatékony megoldás, **2,0 l/ha PYRINEX 48 EC** rovarölő szer 20-40 l/ha vízzel kijuttatva.

Súlyosan károsított dohány állomány

Palántát hámozgató hernyó